

NOVA

SOČA

„Nova Soča“

izhaja vsak petek o polдне in velja s prilogo „Gospodarski List“ vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto gld. 4-40,
Pol leta „ 2-20,
Četrť leta „ 1-10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština.

Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglašajo pri upravnistvu.

„Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak drugi in zadnji petek meseca. Kedar je v petek praznik, izideta lista že v četrtek.

Uredništvo in upravnistvo je v Marzinjevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

Oznaniła

in „poslanice“ plačajo se za štiristopno petit-vrsto:

8 kr., če se tiskajo 1 krat,
7 „ „ „ „ 2 „
6 „ „ „ „ 3 „

Večkrat — po pogodbi. Za večje črke po prostoru.

Posamične številke dobivajo se v prodajalnici G. Likarja in v tobakarnah v Nunki in Solski ulici po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvu, naročnina in reklamacije pa upravnistvu „Nove Soče“. — Neplačani pisem uredništvo ne sprejema.

Rokopisi se ne vračajo.

Glasba.

Ako uprašamo večšega glasbenika, katera glasba (bodisi cerkvena ali svetna) je v resnici dobra? odgovori nam: „Ona glasba je dobra, v kateri postopajo posamni glasovi neodvisno med seboj, samostojno, združevajoči se v lepo harmonijo, prijetnega in trajnega utisa. Ona glasba, ki ima sicer prijetno, laskavo melodijo, a brez notranje vrednosti, nima trajnosti, da-si poslušalca vsled bleška kar hipoma očara, da je ves nandušen za njo. Taka skladba je brez pomena, ker jej nedostajajo onih lastnostij, ki so bistvu prave glasbe neobhodno potrebne.“

Opiraje se na ta dejstva (fakta), ki se nikakor ne dajo ovreči, moramo pomilovati priznati, da dandanes glasba pri nas z drugimi vednostmi enakomerno ne napreduje, ker se skladatelji naši bolj ozirajo na zunanji blesek nego na to, da je glasba uzvišena umetnost, ki nima vrstnice. Priznavati pa se vendar mora, da v teku te glasbene nevednosti, katera je razviku glasbe same na veliko kvar, se je pričelo v Slovincih daniti. Umotvori cerkvene in svetne glasbe, ki so v resnici dobro zloženi in se v inozemstvu ponatiskujejo, prihajajo polagoma na svitlo in akoprav nimajo splošno med nami priznanja, pričuejajo, da so Slovenci za glasbo jako nadarjeni narod, kateremu drugega ne pomanjkuje — nego šole. Dal Bog! da bi se izcimil iz šole „Glasbene Matica“ glasbeni konservatorij; potem bodo naši nasprotniki videli, kaj premore Slovinc v glasbi!

Cerkvena glasba je zdaj v dobrih rokah. V Ljubljani vzdržujejo že mnogo let pod vodstvom slavnega A. Foersterja orglarsko šolo. Društvo sv. Cecilije (bav — bav!) izdaja tudi svoje glasilo „Cerkveni Glasbenik“. Ta šola vzgojila je že mnogo dobrih organistov in skladateljev, — n. pr. Hladnika, Carlija in druge. Omeniti nam je še dva odlična uda frančiškanskega reda: č. gg. P. Angelika Hribarja in Hugolina Sattnerja, ki sta oba vrlo izobražena in plodovita skladatelja. Vso čast umetni glasi delata tudi naša domačina, preč. g. župnik Kokošar in njegov odlični učenec g. Laharnar. Po teh in drugih odličnih možeh stopila je pri nas glasba v pravi, umetniški tir in upati je, da se neugodne glasbene razmere pri nas predrugačijo tako, da bo nadarjeni Slovinc nekdaš stal v častni vrsti svetovno znanih glasbenih veljakov.

Za prvenstvo v glasbi imamo dva tekmece: Palestine in Slovenca — Kranjca Gallusa. Kdo izmed njiju pribori prvenstvo, ni težko uganiti.

Da se naši rojaki bolje seznani s pravo cerkveno glasbo, (Cerkve je „die Kunstschule des Volkes“ pravi glasoviti Stehle), štejemo si v dolžnost opozoriti naše gg. organiste in cerkvene pevce na lepo mašo „Tota pulchra es Maria“ č. g. P. Ang. Hribarja. Ta maša je ponatis iz „Cerk. Glasbenika“, kar jej daje nedvomljivo vrednost. „Decem Tantum ergo“ istega skladatelja so tudi ponatis iz imenovanega strokovnjškega lista. Obe skladbi se dobivati pri g. skladatelju v frančiškanskem samostanu v Ljubljani, izvod po 50 kr.; k maši se dobivajo tudi posamni glasovi po 10 kr. izvod.

Iskreno želim, da bi se ta lepa maša na naših cerk. korih udomačila. Skladbe g. Hribarja imajo v polnej meri zgorej navedene vrline dobre cerkvene glasbe; ob enem so lahke, prijetne, nabožnega duha brez onih temnih barvil, ki so lastna mnogim skladbam in prav zato je g. skladatelj Slovincem v obče priljubljen. Priporočam njegove skladbe posebno omenjeno mašo in Tantum ergo prav toplo.

D. Fajgelj.

DOPISI

S spodnjega Krasa, 20. januarja. — V eni letošnjih štev. „N. S.“ tožite g. urednik, da dobivate premalo poročil s Krasa. Vsekih dogodkov pri nas ni; težko pa dč človeku, pošiljati v svet svoje tužne okolnosti. Nate vendar nekaj!

Gospodarsko stanje trpi že več stopinj mraza. Glavni pridelek srednjih kmetov je pšenica; denar, ki se skupi za njo, dá se za davke. Drugo žito, — turšico in ajdo — porabimo doma, ako nam ga Bog nakloni. Vina smo pridelali že več let skoraj nič, razun onih, ki imamo vinograde na Ipavščini. Sadja nimamo niti za domačo potrebo.

Kaj pa z živinorejo? Zadošča naj, da navedem le občino V. Dol. Kolikor je meni znano, ima ta občina, ki šteje 70 hiš, le 56 glav govede in blizo 26 prešičev. Kaj je temu vzrok? Nedostajanje pašne — sena? Ne! Pašnikov ima ta občina dovolj, čeprav je precej obč. zemljišča pod gozd. Sena pa se iz te občine proda do 1600 centov na leto. Tedaj prvo in drugo ni vzrok tako pčle-mu številu govede! — Kjer ni živine, ni tudi gnoja in od leta do leta je vedno več zapuščenih njiv! Živinorej se je treba torej pri nas nekoliko bolje lotiti, ako si hočemo dobro!!

Nekaj o neródnih domih, mesto narodnih. To so pri nas krčme in žganjarnice. No! krčem je v obilo; žganjarnic skoraj v vsaki vasi po ena, če ne še več. V navedenih shajališčih je navadno vse v redu; gorje mu, ki se jih loti grajati. Zlasti v zadnjih se zbudi čut za vse, kar je „lepo“ in „moralno“.

Skoraj v vsaki vasi je tudi kaka pijavka, boljše glodavka, ker ne izpije samo krvi, loti se tudi mesa in kosti. Taka pijavka je navadno podjetnik že navedenih narodnih domov. Borni Kraševcec pije in kaj malega tudi pojé na kredo. Čez par mesecev je že 60 gld.; plačati ni s čim, tožba teče in hajd premoženje na boben. Družina, izgnana iz hiše, mora si poiskati novih se-lišč tam kje v mestu. Takih slučajev ni malo, še preveč jih je. Recimo, da oče ali mati zbolita, gresta v bolnišnico, sta tamkaj več mesecev; nekaj takih slučajev, pa ima uboga občina par tisočakov stroškov na ramah. Žalostno!

Naj se mi dovoli, da omenim še nekaj o narodnosti. Reči smem, da mesto Trst jako slabo upliva na domovni čut našega ljudstva; v kamnolomih pri Nabrežini je ista. V teh kamnolomih je navadno 2/3 Lahonov in ako jih je tudi manj, kramlji vendar ubogi Kraševcec le v tuščini. Kaj se naučijo naši kamnarji od Italijanov v kamnolomih? Nič drugega nego ostudno preklinjati, pačiti svojo domačo govorico in zraven zapravljati.

T y.

Iz Komna, 6. februarja. — Dne 2. februarja t. l. imela je podružnica sv. Cirila in Metoda v Komnu izredni občni zbor, pri katerem je prišla na dnevni red edina točka: volitev blagajnika. Blagajnikom je bil voljen č. g. kapelan Jakob Rejec. Med raznimi nasveti sprejelo je občinstvo z največjim veseljem in zadovoljnostjo obljubo g. A. Štreklja, da bo imel ob nedeljah po popoldanski službi božji poučne shode o vinarstvu. Ker je imenovani gospod strokovnjak v vinarstvu, pričakujemo obilo koristi, koje bodo gotovo imeli naši kmetovalci. Vzbuđila se je tudi misel med podružničarji, naj bi se ustanovilo v Komnu politično bralno društvo. Ako se to uresniči, kar pri nas na Krasu ni prav lahko, želim mu z rodoljubnim srcem najboljših uspehov.

Iz Cerkna, 26. januarja. (Naše c. kr. sodišče.) — Gospod urednik! Pred kratkim čsom ste omenili, da našemu c. kr. sodišču preti nevarnost, da nam ga vzamejo. Gotovo ste to vest zajeli iz kakega zanesljivega vira, ker drugače bi ne pošiljali v javnost novice, ki cel naš okraj prav nemilo zadene.

Povedali ste pa tudi vzrok, zakaj nam preti omenjena nevarnost, in ta vzrok je sodnijsko poslopje, katerega občina še ne mara zgraditi, dasi se je za to zavezala s pogodbo pred ustanovitvijo tukajšnjega sodišča. Pod pokojnim županom Čerinom so ga hoteli že zidati, pa odlašali so toliko časa, da je pripravljani les zgnil; konečno so na zgraditev popolnoma pozabili. Vlada je pa zopet in zopet priganjala občino, naj se zida potrebno poslopje, pa naši občinski očetje so bili gluhi na to uho. Pred tremi leti so pa stavili vladi take pogoje, o katerih so bili sami prepričani, da jih vlada ne more sprejeti.

Iz vsega ravnanja naših očetov je bilo videti njih mišljenje, češ: vlada naj sama zida, ako hoče imeti pripravno sodnijsko poslopje. Niso pa pomislili, da si vlada lahko tudi drugače pomaga, t. j. da nam sodnijsko odzame, ker nočemo izpolniti pogodbe. — Bog ne daj, da bi se to zgodilo! Pomislite, ljubi bralci na Cerkljanskem, koliko poti in stroškov bi imeli, ako bi morali hoditi v Tolmin. Za vsako malenkost bi porabili dva do tri dni! Le s temi stroški bi se v 15 letih poplačalo sodnijsko poslopje!

Pozor torej, dokler je še čas! Naši občinski očetje naj poskrbijo, da se poslopje čim prej zgradi, da nas ne doleti velika nesreča v podobi izgube našega c. kr. okrajnega sodišča!

S Trnovega nad Kobaridom, 8. svečana. — Po zgledu drugih občin šli smo tudi mi Trnovci ter sklenili razdeliti občinska zemljišča. Delo bo kmalu že končano. — Toda z razdelitvijo niso vsi zadovoljni. Tu pri nas sta namreč dve stranki: „uboga“ in „boga-tejša“; zadnja ni zadovoljna, da se občinsko zemljišče razdeli vsem občanarjem enako, ker pravi: „Mi smo plačevali vedno več doklad v občinsko denarnico, zato naj se zemljišča razdelijo po davkih“. Takó imenovani „ubogi“ pa so hoteli — in ker so v večini so takó tudi določili — naj se občinski svet razdeli v enakih delih med vse občanarje, kajti: 1. od sedanjih „bogatih“ so bili mnogi pred leti še uboži, pa tudi narobe se je prigodil kak slučaj; 2. vsi občanarji smo se odkupili z enakimi plačili od visokega erarja; 3. ako so „bogati“ doslej plačevali več občinskih doklad, so imeli tudi več užitka od občinskih zemljišč, ker so potrebovali več drv in so redili več govede, drobnice ali konj na občin-skih pašnikih. Odslej pa bomo vsi enako uživali, kar je popolnoma pravično. — Bogatejši občanarji so napravili že več ugovorov proti takej enakomerni razdelitvi, pa bili so ovrženi. Zdjaj pojdejo iskat pomoči na Dunaj, pa upamo, da z enakim uspehom, kakor doslej.

Iz Kreda pri Kobaridu, 8. februarja. — Goriški „Corriere“ je našel torej celó pri nas vzroke svojim hujskarijam proti slovenskemu narodu! Našel je neki uradni italijanski dopis, kateri je pisal l. 1826. takratni kurat Miha Paulini okrajni gosposki v Tolminu; ta dopis je omenila tudi „N. S.“ v predzadnji številki!

Ne moremo umeti, kakó je mogel biti oni dopis izdan iz Tolmina „Corrierovemu“ uredništvu! Takih nespametnostij, s katerimi se daje povod hujskarijam proti Slovincem, bi vendar ne smela počenjati tolminska c. kr. naselbina laških uradnikov! — Da se pa „Corriere“ ne bo ponašal s tedanjim „laškim uradnim jezikom“ v naših krajih, povemo naj mu, kako je nastal oni dopis.

Naši stari ljudje vedó še dandanašnji povedati, da je bil Pre Mešú (Pre Miha Pavlin) zeló „šibak v glavi“, da se ni znal ukvarjati s peresom. Zató je včasih opravljal uradno dopisovanje tudi stari Olivo, ki je bil dobro izšolan v Italiji in torej le italijansčine popolnoma zmožen. Takó je torej prav gotovo, da je tudi oni dopis, s katerim se zdaj baha goriški „Corriere“, spisal stari Olivo. — Zaradi tega pa smo Krejci bili in ostanemo dobri Slovenci, ki se ubogo malo brigamo za to, kaj pisarijo ali mislijo o nas goriški lahoni.

Z Št. Viškogorske planote, 6. februarja. (Naše pošne zadeve). — V zadnjem času sta se oglašila dopisnika s Ponikev in iz Rakovca, zagovarjajoča poštno zvezo s Podmelcem, češ, da pot do Slapu je grša nego z Ponikev do Podmelca. Dopisniki so gotovo imeli pred očmi pot skozi „Zlebe“; ako bi spadale Ponikve pod poštni urad na Slapu, bi dohajala pisma s Slapu na Ponikve po glavni cesti, ki veže vse vasi naše planote, to je skozi Roče, Pečine, Ponikve, kakor se to zdaj godi. In ta cesta, ki veže celo našo planoto, je edina vozna pot, ki drži do glavne ceste na Slapu; druge ni. In prav ta pot je tudi v najhujši zimi vedno odprta, kar je za redno poštno zvezo posebne važnosti. Gosp. dopisniki naj pridejo na Pečine ter štejejo, koliko vozov teškega lesa gre vsak dan po tej cesti na Slap, in se k malu prepričajo, da ni dneva

v letu, ko bi bila ta pot kdaj zaprta. Uprašamo Vas, koliko vozov gre v Podmelec? — Kako je pot odprta iz Ponikev do Podmelca, se razvidi iz naslednjega.

Dne 15. jan. je snežilo in močan veter je pihal od severne strani ter napravljaj velikanske zamete. S Ponikev je prišlo cni dan 15 eseb na Slap; občinski obhodnik pa je hodil dva dni iz Rakovca, kjer stanuje župan, ki je blizu na pol poti do Podmelca. Škoda, da ni šel istega dne kak Ponikovec v Podmelec, Bog ve, ali bi se vračal nazaj z nandušenjem za poštno zvezo s tem krajem.

Mi pa nikakor ne zavidamo Ponikovec, ako jim bode treba hoditi po pisma v Podmelec. Privoščimo jim iz vsega srca celó poštni urad, ako bi bilo mogoče. Mi slimo pa, da pri tej zadevi bi se ne smelo gledati na korist dveh ali treh oseb, ampak gledati se mora, kakó bi koristili celi naši planoti, tudi se ne sme gledati na osebno nasprotje. Pomisliti je treba, da poštno vodstvo ne bo plačevalo iz svojega zaloga obhodnika iz oddaljenega Podmelca, ako bo hodil trikrat na teden. Veliko je krajev, n. pr. Otalež, Orehek, Bukovo in Novake na Cerkljanskem, katerim obhodnika niti enkrat na teden ne plačuje poštni zalog, in vendar so gori imenovani kraji večji od Ponikev. Poštno vodstvo gleda na to, kako bi z majhnimi stroški mnogim krajem ustreglo. To bi se doseglo edino le s tem, da se ustanovi poštni urad na Slapu. Tu bi bile združene vse občine na naši planoti, to je St. Viška gora, Prapотно, Pečine, Ponikve, Roče, Slap — in mislim, da takega obhodnika, ki bode namenjen za več krajev, velesl. poštno vodstvo prej plača nego za eno samo občino.

Ako bi bila za našo planoto pošta v Trebuši, bili bi za poštni zalog tudi veliko večji stroški, kajti v Trebuši ni ene hiše, ki bi bila za to primerna. — Tudi poštne prometa je malo, ker ni kupčije in obrtnije. Celi dve hiši ste pri poti, vse drugo je raztreseno; na to pa gleda poštno vodstvo, ali je veliko prebivalcev v kraju, kjer se ima postaviti poštni urad. Na Slapu dobijo se prav lepi prostori za najnižjo ceno, ki je mogoča. Vrh tega smelo trdim, da kar je od nekaj let sem, ni kmalu kraja, ki bi mogel tekmovali v kupčiji in trgovini s Slapom.

Tudi za St. Viško goro bi ne bil poštni urad v Trebuši posebno primeren, ker bi plačani obhodnik šel iz Trebuše na Slap, v Roče, Pečine in pozno v noč, posebno v zimskem času, bi prišel na St. Viško goro. Posebnega obhodnika za St. Viško goro pa bo poštni zalog težko kdaj plačeval, tim bolj, ker Ponikve tudi želijo imeti obhodnika, plačanega iz poštne zaloga. Po tem takem bi morali biti trije obhodniki, ako bi bil poštni urad v Trebuši, kar bi pa mnogo stalo. Ako bi bil poštni urad na Slapu, cela naša planota bi lahko bila preskrbljena s pošto že ob dveh popoldne in z majhnimi stroški. Čudno je to, da so nekateri takó kratkovidni, da gređó takó lahko na limanice, zlasti g. Devetaku v Tolminu, dasi je znano, zakaj g. Devetak želi imeti pošto v Trebuši: rad bi prodal prav drago ono groblje v Trebuši, katero že toliko let ponuja, pa ga ne more oddati.

Tudi St. Viška gora se poteza za poštni urad. Prav ima; toda v sedanjih okoliščinah bo težko kaj. Ščasoma pa utegne priti do tega. Za zdaj bi bil tudi za St. Viško goro najprimernejši prostor — Slap, s katerim so itak vsi prebivalci vedno v dotiki.

Iz učiteljskih krogov, 8. februarja. — Gospod urednik! Če tudi neka vrsta ljudij skuša rovatí proti Vašemu cenjenemu listu najbolj s strašilom, da je „učiteljski list“, da ga piše „bivši učitelj“ (vsa čast!) in agent in kar je še enakih nespametnostij, vendar se že dolgo dolgo časa niste pečali z učiteljskimi zadevami. Zadnji Vaš uvodni članek pa je prišel vsakemu slovenskemu učitelju na Primorskem iz dna srca; pa tudi učiteljstvo na Štajerskem ga je gotovo z veseljem in s slastjó čitalo. Da na Kranjskem članek ne vzbudi povsod simpatij, to je naravno, ker podrezali ste v sršenje gnezdo takó ostro, a resnično in po pravici, da kaj enakega nismo še čitali. Zató hvala

Vam v imenu vsega zavednega slovenskega učiteljstva!

Vse kar ste pisali o razdiranju sloge in edinosti med učiteljstvom, ki se je začelo gojiti po nekem jako modro ustvarjenem načrtu tam v Ljubljani, je do zadnje pičice istinito. Prizadeti gospodje se bodo zvižali, bodo Vas gotovo tudi napadali, a to naj Vas ne plaši (Nikar se ne bojte za nas! Mi se mnogo ne brigamo za jezo v kateremkoli taborju ljubljanskem! Uredn.)

Ni ga učitelja pri nas na Primorskem, ki bi ne želel, da bi „Zaveza“ objela vse slovensko učiteljstvo brez izjeme, kajti veliko nas je in veliko lahko storimo za šolo ter narodno vzgojo in izomiko, ako bomo složni. Ako pa se razdvojimo, se bodo naši narodni nasprotniki sicer veselili, a narod slovenski ne bo imel tiste koristi od svojega učiteljstva, kakoršno bi lahko imel, ako bi složno in po načrtu delovalo za napredek in razcvit slovenskega naroda v šoli in zunaj nje. Zato, tovariši dragi, oklenimo se zastave, katero nam je tako lepó razvil uvodni članek zadnje „N. S.“, ker le v enakomernem delovanju bomo v polni meri koristili narodu in sebi. — ý.

Iz Bolea, 18. januarja. — V predzadnji številki priljubljene nam „Nove Soče“ pohvalil sem novega gosp. župana Šulina, danes naj pa očitno pohvalim tudi njegovo desno roko, vrlega občinskega tajnika g. Franca Pečenka. Bolčani smo prav hvaležni Rihemberžanom, da so nam poslali takó skrbnega in razumnega možaka za tajnika. V občinski pisarnici je najlepši red, od kar gospodari v njej gospod Fr. Pečenko. Knjige, računi, razni spisi in dopisi itd. vse je na svojem mestu in takoj pri rokah, kedar treba. Takemu redu poprej nismo bili vajeni! — Vrh tega je gospod tajnik jako postrežljiv mož, ki gré skrbno na roko vsakemu občinarju, ki v čem potrebuje njegove pomoči ali dobrega sveta. Hvala mu! Le takó naprej!

Bivšemu županu g. J. pa ta tajnik ni bil nič kaj po volji, ker je bolj gledal za koristi občine nego županova. Vrh tega je bil g. tajnik še toliko „predrzen“ da ni maral prisluzenih novcev zapravljati v županovi gostilni. Zaradi tega je bil g. Pečenko zgubil „milost“ pri g. J., kateri je sklenil, da mu odvzame tajništvo, ako bo zopet izvoljen za župana. — Toda, hvala Bogu, g. J. je pri volitvi propadel, če tudi je bil na sladki županski stol „intabuliran“, g. tajnik je pa ostal in, če Bog dá, tudi še dolgo ostane.

Gospod Pečenko je tudi vrl narodnjak, kakoršnih potrebujemo na Bolškem. Letos je bil izvoljen celó predsednikom naše Čitalnice. Upamo, da Čitalnica nekoliko bolj oživi pod njegovim vodstvom.

Politični razgled

Notranje dežele.

Državni zbor. — Poslanska zbornica je sprejela predlog, s katero se obdajajo borse, t. j. tisti zavodi, v katerih se kupčuje z denarjem in z vrednostnimi papirji. Doslej je bila ta kupčija davka prosta, dasi si mnogi na milijone pridobí pri nji, odšlej pa bo treba plačevati od teh dobičkov davek, majhen sicer, pa vendar je z njim napravljen začetek večjemu in opravičenemu obdajenju tudi take kupčije. V teku razprave o tej predlogi se je posebnó dr. Lueger protivil določbi, da se do svote 5000 gld. plača le 10 kr.; on je bil za to, naj znaša najmanjši davek 1 gld. Njegov predlog je bil odklonjen. — Isti poslanec je pri tej priliki stavil tudi predlog nujnosti, s katerim zahteva, naj se preiskave proti „Wiener Tagblattu“ o avdienci Jaworskega pri cesarju, izročé zbornici v pregled. Predlog se sprejme in izvoli se odsek 24 členov, ki bo še enkrat preiskoval znani poplah na dunajski borsi. — Tekom razprave o borsnem davku poprijel je za besedo i prof. Šuklje ter omenjal, da je prvi predlog o borsnem davku sprožil l. 1881. pokojni slovenski poslanec Obreza. Govoril je dalje za sprejetje borsnega davka.

Ko je bila sprejeta predloga o borsnem davku, prišla je na vrsto vladina predloga, s katero naj bi se dovolilo podunavski parobrodarski družbi 10 let po 250.000 gld. podpore. Nekdaj je ta družba cvetela, zdaj pa se ji jako slabo godi, čemur je pa mnogo sama kriva; ker ne more ni naprej ni nazaj, pomaga naj ji država na noge. Proti takej predlogi je 9. t. m. prav ostro govoril dr. Lueger, ki je hudo napadal omenjeno družbo ter vlado, ki je tako hitro pri dobri volji, ko treba pri skočiti na pomoč raznim „Hallunkengesellschaften.“ Trgovinski minister se je branil proti Luegrovim dokazom, pa ne posebno srečno, — ker resnica je pač i tu le ena. Zbornica je na to sklenila s 167 glasovi proti 59 preiti v podrobno razpravo o tej predlogi.

Dné 6. t. m. podal je posl. Spinčič s tovariši interpelacijo do justičnega ministerstva zaradi vednih zaplem slovanskih listov, kedar se bavijo s slovanskim bogoslužjem.

V Galiciji vlada v nekaterih okrajih huda lakota. Tudi tamkaj je bila lanska letina silno slaba, takó da so nekateri le toliko poželi, kolikor so posejali, v mnogih krajih pa niti semena niso pridelali. Zaradi tega se cele vasi izseljujejo v Ameriko. Vkljub temu poljski listi kričijo le o lakoti na Ruskem.

Voditelj nemške levice pl. Plener je bil zadnji teden povod mnogoterim časnikijskim pisarijam in razpravam. Skupna avstro-ogerska vlada mu je namreč ponudila predsedništvo najvišjega računalništva, s katerim je ob enem v zvezi lepa letna plača 20.000 gld. Plener ni bogat mož, njegovi letni dohodki so bolj pičli, zato je bila taka ponudba zanj jako zapeljiva. Ako bi sprejel to častno in mastno službo, postal bi nakrat velik gospod, ob enem pa politično mrtev, ker bi se moral odpovedati poslanstvu in s tem vodstvu nemške levice, ki bi utegnila morebiti celo razpasti. Nemci bi gotovo hudo zamerili Plenerju za tak korak. Vendar je pa Plener odklonil ponujano mu mesto in je raje ostal še nadalje vodja nemško-liberalne politike v Avstriji. Nemci so seveda veseli, da se je odločil za zadnje, in zdaj ga slavijo kot velikega narodovega sina. Čuje se pa od nekaterih strani, da Plener dobi od svojih bogatih somišljenikov častni dar 250.000 gld., da bo s tem rešen vsakdanjih posvetnih skrbij.

V Dalmaciji vršila se je 4. t. m. dopolnilna volitev enega državnega poslanca v šibeniško-klinskim okraju, ker se je prejšnji poslanec Masoevič odpovedal. Izvoljen je bil urednik „Narodnega Lista“ Jurij Bianchini (Hrvat) s 97 glasovi proti uredniku „Srbskega Glasu“ Mjelanoviću, ki je dobil 92 glasov. Tudi pri tej volitvi so si torej stali Srbi in Hrvati sovražno nasproti! Zlostno!

Zunanje države.

Nemčija. — Socijalistični list „Vorwärts“ obelodanil je neki ukaz zapovedujočega generala saské vojske, vojvode in kraljeviča saskéga Jurija, o ravenanju častnikov in podčastnikov z vojaki. Ta ukaz je prišel v razgovor tudi v nemškem državnem zboru. Ta ukaz se z ostro besedo obrača proti mnogoterim nasilstvom in grozodejstvom, ki se v nemški vojski proti ubogim vojakom. Navedeni so premnogi posamični slučaji, ki so tako grozni, da človeku lasje ustajajo po koncu, ko take reči le čita. Ubogi vojaki, ki pridejo v oblast tako surovih in zdivjanih častnikov in podčastnikov, kakoršne opisuje kraljevič saski v svojem ukaz! Nemci po vsej pravici pred celim svetom lahko oč povesijo od sramote. — Ta ukaz ter sklep nemškega državnega zbora pa polagoma odpravita enake grozovitosti v nemški vojski. Čas je že, da se začne lepše postopati z državljani, ki morajo vsak hip biti pripravljeni kri preliti za državo! —

Italija. — Italijanska vlada bi se rada posebno podobrikala mlademu kedu, podkralju egiptskemu. Odplul je namreč v Egipt cel oddelek brodojca, da izroči kedru voščila kralja in italijanske vlade.

Nemški cesar podelil je italijanskemu ministrskemu predsedniku red črnega orla.

Ker je se. Oče jako star, zanima se ves politični svet že zdaj, kdo bo njegov naslednik. Nekateré države bi rade pridobile večji upliv pri volitvi prihodnjega papeža. Tudi v italijanski zbornici je prišla v razgovor ta zadeva. Trozvezne telesile nameravajo buje osnovati posebno nadzorstvo za bodoči konklave. — Vkljub visoki starosti je sv. Oče še vedno razmeroma precej čil in krepak.

Tudi v Italiji vlada v nekaterih krajih, zlasti pa med delavci, grozna lakota, ki je bila predmet burnim prizorom celó v poslanski zbornici. Kaj bi še le bilo, ko bi Avstrija ne preživljala leto za letom nad 100.000 laških delavcev?

Kralj in kraljica pojmeta spomladi na Angleško; potoma posetita (obiščeta) tudi kraljevo rodino portugalsko.

Balkanske države. — Iz Aten brzojavljali so 8. t. m., da je kraljčina Sofija zbolela na hripi.

Srbski liberalci in naprednjaki so baje povabili kraljico Natalijo, naj se vrne v Srbijo. Kraljica se pa vrne še le tedaj, ko bo njen sin, kralj Aleksander, polnoleten.

V Srbiji se bodo v kratkem vršile ministrske spremembe. Minister zunanjih zadev Gjorgjevič odstopi in pojde kot poslanik v Pariz. Finančno ministerstvo prevzame ravnatelj narodne banke Paču. Na Gjorgjevičevo mesto utegne priti sedanjí minister notranjih zadev Gjaja.

Ruski list „Denj“ je doznal, da je bivši srbski kralj Milan Slaveni že zopet brez novečja v žepu, daji je pred pol letom zastavil vsa kraljevska posestva neki ruski banki za 2 milijončka. Kam jih je neki del? Mi navadni ljudje bi rekli, da bi jih niti „v solati“ ne mogel pojesti v takó kratkem času. — Zdaj išče novega posojila pri neki holandski banki, ki pa hoče imeti zagotovilo srbske vlade, ker Milanu samemu nihče več niti vinarju ne posodi.

Bolgarska vlada si je hotela izposoditi pri dunajski „Länderbanki“ 25 milijonov, pa jih zadnja ne mara dati, ker so razmere na Balkanu preveč zamotane.

Rusija. — Generalni guverner Gurko v Varšavi ostane na svojem dosedanem mestu. Znane govorice o carjevi jezi proti njemu so bile torej neosnovane. Podguverner pl. Andrejev je bil pa imenovan guvernerjem.

Povedali smo že o svojem času, da vlada letošnjo zimo v nekaterih gubernijah huda lakota, ker je lansko leto slabo obrodilo. Ruska vlada je potrosila že veliko milijonov rubljev za dovažanje žita stradajočim. Poleg lakote zavladale so tudi razne razlezljive bolezni. Emir buharski v Aziji je poslal 100.000 rubljev za stradajoče kot dokaz svoje udanosti do Rusije.

Portugalsko kraljestvo nahaja se v groznih gmotnih stiskah, v katere so ga pahnili velikanski državni dolgovi. Da bi se rešilo poloma, povišalo je razne davke, znižalo raznorodne stroške, posebno za vojaštvo, državnim uradnikom pa je plače znižalo. Tudi kralj se je prostovoljno odpovedal tretjini civilne liste (t. j. plače, katero dobiva od države).

Ker je pa vlada ustavila mnogotera državna dela in ker je s tem na tisoče delavcev brez dela, nastala je med zadnjimi velika razburjenost. Delavci so dali tej razburjenosti tudi očitén izraz z mnogoterimi izgredi, zahtevajoči dela in zaslužka. Prebivalstvo je zaradi tega vznemirjeno, ker se boji, da bi delavci ne začeli pleniti potrebnega živeža po prodajalnicah in hišah.

Domače in razne novice

Osebné vesti. — Okrajnim glavarjem na Volovskem imenovan je namestniški tajnik g. Alojzij Fabiani, „Serzentov“ iz Kobdilja. Novi gospod glavar je večé slovenskemu jeziku v govoru in pismu.

V Trstu je umrl učeraj po noči pred štirinajstimi dnevi upokojeni in odlikovani predsednik višjega deželnega sodišča vitez Defacis za vodenico, ki ga je že dolgo časa mučila. N. v m. p!

Novi ajdovski sodnik g. M. Gabrijelčič je že prišel na svoje novo mesto, kjer je bil z veseljem sprejet. Njegov naslednik v Podgradu, gospod sodnik M. Rutar, je pa še vedno v Gorici, ker dokončuje zemljiško kujigo za gorisko mesto. Ne dvomimo, da bodo tudi Podgrajci veseli svojega novega gospoda sodnika!

Drobne novice. — Za otroke na slovenski šoli v Ločniku nabral je učitelj g. Anton Belé v Višnjevku žakelj jabolok. Očitna hvala nabiralcu in darovalcem!

Hripa v Furlaniji jako hudo gospodari. V Korminu ležé po cele rodine; tudi mrjejo ljudje za hripo. V Medeji je ob enem ležala družina devetih oseb; za postrežbo so morali priti sorodniki iz Kormina.

„Goriška Čitalnica“ ima jutri večer za svoje ude „plesno vajo“. Učilo, oziroma plesalo se bo tudi „Kolo“. Kdor se hoče naučiti tega lepega narodnega plesa, pride naj jutri zvečer v Čitalnico. Kdor neudov nima vstopnice, oglasi naj se pri kakem odborniku.

Tudi v Breginju in Sedlu ne pojde vse gladko pri letošnjih občinskih volitvah, ker proti sedanjima županoma je nastala močna stranka, ki hoče imeti nove može v občinskem staršinstvu in županstvu.

V Sedlu (v kobarškem Kotu) nameravajo razdeliti občinska zemljišča, pa ne vejo kakó, da bi vsem občinarjem zadovoljili. Eni hočejo, naj se razdeli po hišnih številkah na enake dele, bogatejši posestniki pa bi bili radi, ako bi se razdelila po davkih. Kakor povsod!

Za družbo sv. Mohorja je čas upisovanju le še ta mesec. Kdor Goričanov se hoče vpisati, obrne naj se do cerkovnika velike cerkve. V Gorici bi se število članov lahko podvojilo, ako bi poverjenistvo bilo razdeljeno med vse oseb!

Bralno in pevsko društvo v Volčah je letos tudi oživelo ter oglasilo se z veselico, katero priredi v nedeljo 14. t. m. Odbor vabi vse prijatelje društva k obilni udeležbi. Ta glas iz prijaznih Volč bo prijetno uplival na vsakega slovenskega rodoljuba!

Iz Solkana smo prejeli oster dopis o napetih razmerah, ki so nastale med župnikom in občinarji zaradi zvonov, oltarnih slik in ključarja. Dopisniku ne ugaja posebno to, ker je g. župnik na svojo roko imenoval za cerkvenega ključarja nedomačina in proti dosedanji navadi, da je tudi obč. staršinstvo imelo pri tem nekaj besede.

V sredo ob 3. pop. našli so v podgerskem gozdišču neznanega 18-letnega mladeniča mrtvega; ustrelil se je bil naravnost skozi srce s sanokresom. Ime njegovo še ni znano. Pri njem so našli le recept dr. Lisjaka z dné 11. nov. 1891.

Tudi v Ilrskem pri Kobaridu imajo letos homatije z občinskimi volitvami. Župan je razglasil volilne imenike 1. januarja, a volitev se je vršila že 25. jan., pri kateri je zmagala županova stranka. Ker imeniki niso bili razgrnjeni 4 tedne, kakor zahteva postava, vložila je nasprotna stranka ugovor proti volitvam.

Na Tolminskem se pridno zidajo šolska poslopja. Zadnjič smo objavili razpis dražbe za šolsko poslopje na Livku, v današnji številki pa je uvrščem razpis za šolsko poslopje dvorazrednice v Podmeltu. Stroški so preudarjeni na 7416 gld.

Solkanska Čitalnica bo imela svoj predpustni ples v nedejo teden dné 21. t. m. — Društvo „Edinost“ v Ajdovščini ima svoj ples jutri, v soboto 13. t. m. Sviral bo septet iz Gorice.

Pri Hobanovih v Štandrežu našel je zidar, ki je prenarajal ognjišče, zazidanih 23 križavnih tolarjev. Zidar je dobil dva tolarja v spomin na ta nenavadni dogodek.

Pri ženitovanji L. Ž. iz Betanije v Brkinih nastal je po plesu med fanti prepir in pretep, pri katerem je Cerkenik, po domače Stampinov iz Gradišča, zabodel Dovganovega iz Brežca takó hudo, da se je zadnji mrtev zgrudil na tla. Povod tepežu

ni znan; fantje so bili vinjeni. Cerkenik je v rokah pravice in ne taji svojega dejanja.

Ženska podružnica sv. C. in M. v Gorici je imela v nedeljo 7. t. m. v čitalnični dvorani svoj redni letni občni zbor po navadnem dnevnem redu. Udeležilo se ga je okoli 40 družbenic. Odborovo poročilo, iz katerega je razvidno podružnično delovanje v preteklem letu, priobčimo prihodnjič v celoti. — Dosedanja skrbna in požrtovalna predsednica gospa Josipina Premrou se je odpovedala tej časti ter odklonila zopetno izvolitev. Goriški Slovenci tej gospej ne moremo biti dovolj hvaležni za njeno dosedanje res marljivo, skrbno in požrtovalno delovanje na čelu naše ženske podružnice; zato je vsem žal, da se je odpovedala. Upamo pa, da bode vkljub odpovedi pomagala po svojih močeh k napredku imenovane podružnice. Občni zbor se ji je primerno zahvalil, na njeno mesto pa izvolil g. Šantlovo, v kateri je podružnica dobila enako skrbno in požrtovalno predsednico. Za tajnico je bila izvoljena g.čna Olga Premrou; ker pa izvoljena volitve ni sprejela, prišla je na njeno mesto g.čna Sofija Hanel; za blagajničarico je bila izvoljena g. Kanclerjeva, za namestnice pa g. Dekleva in Fajgel ter g.čna Viktorija Kavčič. Prepričani smo, da bo vrta naša ženska podružnica tudi v prihodnje hodila po dosedanjih posnemanja vrednih poteh.

„Corriere“ je začel po svoji stari navadi že zopet tolažiti laške trgovce in obrtnike, češ, naj se nikar ne boje za ljubi kruhek, saj Slovenci niso taki, kakor jih opisuje „Nova Soča“, marveč oni kupujejo blagó, kjer je, neoziraje se na to, ali je trgovec Lah ali Slovenec.

Pustimo to veselje tudi „Corrieru“! Goriški laški trgovci naj mu le gredó na limanice, „Nova Soča“ ne bo prav nič jokala za njimi. Res je, da je še mnogo Slovencev, ki še ne gledajo na to, pri kom kupujejo potrebno blago; po drugi strani je pa zopet res, da je že veliko takih, ki na to gledajo — a počasi bodo vsi Slovenci gledali na to, da ne dajo niti krajcarja za služka svojemu narodnemu nasprotniku. Da pridejo čim prej taki časi, za to bodo skrbeli „N. S.“ in njeni prijatelji! Mi vemo celó za slučaje, ko so nekateri laški trgovci zgubili dolgoletne zveste odjemnike edino zato, ker so zadnji videli v njih rokah „Corriere“.

Slov. bralno in podporno društvo v Gorici priredi v nedeljo 21. t. m. besedo v dvorani „Goriške Čitalnice“, z igro „Svoji k svojim“, deklamacijo in petjem. Po besedi bo prosta zabava v spodnji dvorani. Vstop je dovoljen samo društvnikom in povabljenim gostom. Vstopnina za osebo 20 kr., za družine društvnikov 40 kr.

Natančnejši spored objavimo prihodnjič.

Slovenskega Alojzijevešča odbor je razposlal č. duhovščini kratko sporočilo o tem zavodu, ki je s tem šolskim letom stopil v življenje. Začetek je sicer majhen, a upanje je veliko. Dom ima zavod brezplačen v hiši dobrotljive grofinje Matilde Coronini „na Gradu“ poleg zavoda „Contavale“. Zagotavlja se, da imajo v Alojzevišče sprejeti učenci dobro postrežbo v vsakem oziru. Preskrbljeno je menda tudi, da ne bodo škode trpeli niti v verskem niti v narodnem oziru. Kaj postane iz teh učencev, ne more se soditi, vendar je upanje, da bodo v čast domovini. V ta namen podpira se zavod Alojzijevešče. — Gradenski.

Fotografije posnete po novi sliki sv. Cirila in Metoda, katero je slikal na platno Ant. F. Lang na Češkem“ za vikarijsko cerkev v Gradnem, izdeluje naš fotograf Ant. Jerkič, v ulici S. Klare. — Slika je bila z dovoljenjem knezo nadškofijskega ordinarijata slovesno blagoslovljena, ter je v cerkvi izpostavljena v čast Bogu, ljudem v spodbudo in čestitovanje. — Gradenski.

Radodarni doneski za „Slogine“ učne zavode dolhajajo redno in v toliki meri, da naudajajo vsakega zavednega rojaka z opravičenim ponosom.

V zadnji osmih dneh so došli naslednji darovi: g. Ljud. Premrou, želez. uradnik v Gorici, 2 gld.; pri čitalnični veselici v Cerkenem 2 t. m. se je zbralo 2 gld. 55 kr.; pri skupnem obedu na čast zopet izvoljenemu županu Fr. vit Malnič v Kanalu se je zbralo 13 gld. 42 kr., g. Alojzij Brajnik pri Barki v Gorici 1 gld.; preč. g. Ivan Vrhovnik, župnik v Ljubljani, 2 gld.; prof. I. Ivančič v G. za dva meseca 10 gld.; prof. A. Santel 2 gld.; Jakil Andr. iz Rupe 1 gld.; Bolko Leop. iz Črniča 2 gld.; S. G. na G. 5-10 gld.

Iskrena zahvala vsem dobrotnikom, ki takó požrtovalno skrbé za narodno vzgojo slovenske mladine v Gorici!

Tržne cene. — Kava se drži v nizkih cenah: Santos 132 do 136, Sandomingo 160, Java 164, Portoriko 172 do 180, Moka in Cejlon 185 gld. kvintal (na kile je seveda dražja) Sladkor 36; petrolji 18½; špeh novi 48, stari 56; maslo surovo 64, kuhano 80. Moki je cena nekoliko padla: št. 1 gld. 17.70, II. 17.20, III. 16.80, IV. 16.30, V. 15.30. — Turšica domača 7.30, zunanja 7.40; otrobi 7.50 in 6.00.

Od ravnateljstva zastavljavnic
in z njo združene hranilnice.
V Gorici, dne 9. februarja 1892.

